

SĂMĂNĂTORUL

Redactor responsabil:
Simeon Rusu

Redacția: Piața Regele Ferdinand 12
Administrația: Piața Regele Ferdinand 56

FOAIE CULTURALĂ-POLITICĂ

Apare la 1, 10 și 20 a fiecărei luni
sub conducerea unui comitet

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pentru instituții și autorități anual . . . 200 Lei
anul întreg . . . 100 Lei
jumătate de an . . . 60 Lei
Pentru particulari { trei luni . . . 30 Lei

PE URMELE PROFETULUI

Prin nașterea sa Cristos a pus prag între două lumi. Istoria a împărțit-o, cursul anilor l-a întors. În lumina istoriei se arată ca un far uriaș. Revoluționar pașnic și zvârcolitor de inimi el, prin blândețea pe care era altoit cel mai desăvârșit geniu uman ce s'a născut vreodată pe pământ, a reușit — precum nimenea altul — să grupeze în jurul său milioane de suflete. Crezul zidit de el în lume s'a cimentat cu anii și martirii ne sunt martori, că învățătura lui a prins pe cele mai îndepărtate margine de glob. De n'ar fi fost fiu al lui Dumnezeu, oare minunea lăririi creștinismului s'ar fi înfăptuit atât de uimitor? De n'ar fi fost „adevăr” putea oare minciuna să dăinuiește peste veacuri? Câte crezuri nu s'au născut în lume! Câte, religii nu s'au creat și-au perit fără urmă! Nu vorbim de religiile născute din crezul creat de el, ci de cele cari nu au punctul de plecare: Cristos, cum sunt: brahmanismul, budhismul, mohamedanismul, etc. Au perit multe și se vor stringe și acestea, până când arborele creștinismului își înfige din ce în ce mai adânc rădăcinile și-și ridică cu fiecare zi, mai sus ramurile.

Și oare ce este la baza acestei sublime doctrine pe care vremile n'o pot învinge? Care este tainicul sambure al crezului lui Iisus ce n'a putut fi distrus, nici de negliobia prostimei încăpăținate, nici de ridicolele argumentări ale filosofilor din toate timpurile?

Acest ce nu este decât: morală, adevărul, modestia și lumina întrupate.

Fiul Mariei și tată al ei tot odată, — explicabile numai prin putere divină — dela naștere a trăit o viață într-o moralitate absolut desăvârșită; nu l-a momit și nu l-a ispitit nimic pe pământ. A refuzat darurile; bogăție n'a adunat, pe îmbrăcăminte n'a pus pond. Magdalena înșasi, femeia seducătoare, de-o frumusețe cerească, care trăia în orgii și cucerea o lume — a căzut nepuțințioasă la picioarele lui Crist.

Dar pe cine a jicit el în 30 de ani? S'au ce ură și-ar fi putut atrage asupra, din punct de vedere moral? Să ne-o spună bărfitorii.

Iisus, în anii predicării, cutreărând țările Asiei mici, a răspândit

Te-ai încarnat...

Te-ai încarnat s'aprinzi cu torța-ți uriașă
sufletele lumini a veacurilor stinse;
botezul ultimului pustnic ți-ai ales,
cărnuitorul cometelor aprinse.

Din esle ai făcut altar de închinare,
că sângele, copiilor din Rama-Te-a salvat;
povoara azinului blând cu semnul crucii,
Te-ai pus între veacuri prag, nezdruncinat.

Tărâna Nazaretului sfințită n pașii Tăi,
dă rodul purtător al chipului Tău blond
și'n ruga mieilor cu dinții albi de fațe
noi Te vedem pe ăripi de sfânt gând vagabond.

Te-a așteptat cu dor tot neamul lui Avram;
de ce-ai venit la noi atâta de târziu?
Toți idolii de aur ciopliți ne-au cerșit jertfa
și ne-au mințit toți zeii din temple și pustiu.

În drum, spre țara morții, noi te-am văzut în vis,
Ți-am cântat psalmi din harfe cu mil de ani în urmă,
și-am plâns cu mult amar pierdutul paradisi
pe margini, de prăpăstii cu gâtul larg deschis...

De glia blestemată, ca râmele de glod
ne-ai prins: să-ți creștem turme și să-ți nățăm altare,
dar Ți-am aprins scriptura, căci s'au trezit iar zeii...
O, naște iar Iisuse și dă-ne iar ertare!

S. Rusu

A murit Vintilă Brăteanu

(Telegramă part. București, 23) Astăzi a încetat din viață Vintilă Brăteanu, șeful partidului liberal și fost președinte al consiliului de miniștri, în urma unui atac de apoplexie. Moartea fulgerătoare a acestei mari persoane politice a stârnit o mare senzație în sânul populației bucureștene.

cuvântul-adevăr. El a fost drept atât la vorbă cât și în fapte. Când a alungat pe neguțătorii din templu, când o plătit impozitul Cesarului, când a vindecat pe sutașul căruia-i tăiasă Petru urechea cu sabia, etc., nu a slujit el oare exclusiv dreptății. Iisus n'a cunoscut minciuna; el a spus: nici minciinoșii nu vor intra în împărăția lui Dumnezeu.

Dar modestia? S'a născut din Fecioară săracă, având de crescător pe dulgherul Iosif. Deci s'a născut modest. Apoi pe învățacei și i-a recrutat din pescari, muncitori; unul singur, apostolul Luca a fost medic; toți ceilalți au fost oameni simpli.

Până n'a început predicarea, s'a ocupat cu dulgheria. Se spune, că ar fi umblat câți-va ani și la niște școli din orient și numai după aceea a început predicarea evangheliei.

El a spus: fericiți cei săraci cu spiritul și cei umiliți. Și iară: tot cel ce se înalță coborî-se-va și tot cel ce se coboară înălța-se-va. Iată modestia. Câți n'ar trebui

și astăzi să-și scrie aceste cuvinte divine și să le urmeze!

Lumina adevărată în lume prin el a intrat. Descoperirile dumnezeiești, cari au provocat revoluția popoarelor le-a pecetluit cu moartea sa. N'a reușit să facă aceasta: nici Rama, nici Vișnu, nici Krishna, nici Buda, nici Zoroastru și nici Mahomed. Pentru că nu și-a sigilat doctrina nici unul prin moartea sa.

Iată samburele. Și veacurile au trecut, multe la număr și sânge de creștin mult s'a vărsat. Dar acest sânge a fost semănță, după cum spun istoricii: semen est sanguis christianorum.

În al 20-lea veac dela nașterea sa, omul să-și aducă aminte de Iisus. Nu numai că s'a născut. Aceasta nu e suficient. Ci să se gândească, că s'a născut în lume omul-zeu, în care a fost încorporat geniu-divin cel mai perfect cu însușiri supranaturale și care ne-a croit o cale: unica ce trebuie să bătătorim.

S'a născut astăzi Cristos, fiul Cerului, lumina întregului pământ: să-l primim în suflet odată cu ecoul ultimului cântec de colindători.

Vlorel Strungă

Trei Crai de la răsărit

Departe, în țara făgăduințelor, la răsărit, s'aștepta vă vină Mesia.

Au prorocit venirea Lui prorocii cu multe zeci și sute de ani înainte vreme.

A promis venirea Lui însuși Tatăl ceresc. A promis Dumnezeu, că va trimite pe pământ pe Fiul Său iubit, să ne arate prin venirea Lui dragostea ce ne păstrează, să ne dovedească mila-indurarea Sa ce simte față de noi omenii, față de suferințele noastre sufletești și trupesti, față de zbuciumul nostru de zi și de noapte și față de dorul nostru nepotolit după găsirea izbăvirei și a mântuirii.

Pământul întreg era cuprins de suferință, de durere, de boli și de desnădejde. Cei mai mulți oameni erau cuprinși de răutate. Cei mai mulți trăiau în uitare de Dumnezeu. De aceea duhul cel rău și-a întins dominația lui omoritoare peste omenire, și duhul cel rău învăța lumea la desfrâu, la răboai, la ură, la pismă și la înșelăciune.

Erau și atunci suflete curate, inimii calde, suflete luminate, iubitoare de Dumnezeu, milostive și drepte, dar glasul lor se perdea în zgomotul certelor, în strigătul răsunărilor și în întunecul păcatului.

Aceste suflete curate și drepte mereu se rugau lui Dumnezeu săle trimită în ajutor pe Mesia.

Multe suflete presimțeau venirea Lui și se pregăteau să-l primească pe Mesia, cel ce venea să aducă pe pământul întunecat lumină din lumina cerească, iubire din dragostea cerească și bunătate din darul ceresc.

Niciodată venirea Lui nu era mai trebuincioasă decât atunci, când omenirea se sbătea în cel mai grozav întuneric a desnădejdei.

Trei crai de la răsărit s'au întrunit și au plecat spre locul, unde era să se nască Mesia. Ei nu știau locul unde se găsește Maria — Pururea-Fecioară. Au plecat cu daruri alese și scumpe. Au plecat cu gândul de a se închina cei dintâi înaintea Lui. Ei erau crai, domnitori, totuși veneau să se închine împăratului ceresc.

O stea sfântă se arăta pe cer. O stea strălucitoare le arăta calea și le lumina drumul spre Mesia.

Veniți creștini, veniți români, să căutăm cu toții această stea pe cerul sufletelor noastre. Veniți la lumina acestei stele să mergem la Viflaemul mântuirii. Steaua ne va conduce. Ea va fi credința noastră.

Veniți creștini, veniți cu toții să ne închinăm la leagănul micului Iisus. Veniți cum au venit craii, veniți să ne închinăm Lui cum s'au închinat craii de la răsărit și păstorii cu suflete curate. Veniți cu toții să mulțumim Craiului ceresc de darurile Lui scumpe și multe. Veniți și închinându-ne Lui să cerem mântuirea noastră din rele, izbăvirea noastră din păcate și ridicarea noastră la Lumina Credinței Lui.

E. V. Nicoară

Săgeți otrăvite

L-a inhățat

(Autentică)

Se mai întâmplă și lucruri de acestea. Ci-că un oarecare Moldovan Dumitru I. Alexandru din Ibănești, băiat tinerel și fercheș, a fost deochiat de nevasta lui Matei Dumitru I. Ion tot din pomenitul sat. Așa spun gurile rele. Și de aceasta a aflat Matei — cam târziu, după prânz, cum s'ar zice, dar a aflat. Mai bine mai târziu decât nici odată. Ingrămădin-du-i se apoi nisip în batucă și-a pus în gând să-i taie nasul lui Moldovan de-l mat prinde, că face ochi dulci nevastei sale.

Dar băiețelul n'a mai dat prin ograda lui. Și Matei era năcăjit de să se spânzure. Odată însă l-a văzut trecând pe la poarta lui. L-a chemat în curte să-i spună ceva. Băiatul, nebănuind nimic, veni bucuros. Apoi Matei l-a dus în casă și a nchis ușa în urma sa.

După ce l-a întrebat de dragostea lui cu nevastă sa, a început a-l netezi cu palmele-i noduroase peste făcile ce nu văzuse încă briciul. Și l-a mângăiat atât de bine, încât nevastă-să a început a țipa și a o tuli la vecinul.

Apoi, se zice că s'a suflucă Matei și a început a face box, apoi trântă engleză, ba americană, până și-a mulcomit nervii. Atunci a ridicat pe fecioraș ai cărui ochii stăteau împaiengenii la grindă și l-a tras lângă masă. L-a vârit în gât lațul unui lanț de 4 metri și strângându-l până îi pocniră vinele dela gât, l-a legat de piciorul mesei.

Nu mai după venirea jandarmilor a fost eliberat.

L-a inhățat strașnic, dar nasul a uitat să i-l taie. Stlx.

Comemorări de scriitori în anul 1930

Copleșit de îngrijorări pentru ziua de mâine, strâns în chingile greutăților, cu opinteli multe fără însă a se pierde integral, sufletul omenesc află răgaz și pentru creație și pentru citirea creațiilor literare.

Sărac, anul 1930, în apariții literare, coloanele lui au trebuit să se umple și altcum. Dacă n'au putut apare multe opere literare, dacă autorii au fost nevoiți să-și lină manuscrisele în pupitre și editorii să fie avari cu teascurile tiparnițelor, cititorii n'au rămas fără puțința de a se apropia de marele bun cultural, cartea.

Trei comemorări, una o serbătoare, de o deosebită importanță ne-au pus în acest an în față și sub ochi o bogăție de opere literare, vechi și totuș nouă, creația artistică nu învechește, dar pe cări noi, în abundență, de apariții literare ale anilor precedenți, ne-am fost obișnuiți a le trece cu vederea, ne-a pus la vedere cu poftiri de citire operele lui Vasile Alexandri, Ion Slaviciu și Mihail Sadoveanu, comemorați întâi doi și serbătorit al treilea.

Cu pietatea cu care se obișnuiește a se apropia de moaștele sfinților, cu aceeași pietate, aducând vremilor 40 ani dela moartea lui Vasile Alexandri, s'au apropiat mulți de altarul literar al operii „Bardului dela Mircești” de pe care odinioară s'au ridicat în valuri fumurii scântei poe-

tice spre un cer albastru, care atunci ocrotia un neam român care se pătrundea de duhul ce-l cuprinde opera literară a lui Vasile Alexandri.

Aduc ele vremurile răstălmăciri de ale adevăratelor sensuri cari trebuie să se da vieții; se pervertește, în vremuri ca și ale noastre, ușor înțelesul adevărat al vieții, dar ca aurul se alege la timpul său adevărul și din nou ne simțim atrași pentru înțelegeri de cari odată credeam că avem dreptul să ne lepădăm.

Obicinuiți spre a fi prea ai momentului, spiritual chiar ca idee și simțire, ne-am obișnuit pe nesimțite cu o literatură analoagă stării și poziției noastre sufletești. S'a căutat cartea care răvășește nervul, nu adevărata simțire și intelectul pur. Câte o carte în care un sentiment incidental — și acest fel de sentiment nu e propriu sufletului omenesc — este eșalonat pe un parcurs înfinit, ne-a isbit nervul, ne-a ațătat și turburarea care a produs-o în sufletul nostru ne-a dat chiar senzația de viață.

Ori acest gen, această specie de operă literară nu o are nici unul dintre cei trei serbători.

Operele lor nu se confundă cu nervul momentan, ci cu viața unui om particular, opera lor literară e o creație care se confundă cu însăși ființa neamului românesc sub cel mai frumos raport, sub cel privit în unghiul poporanist, tradițional și național în același timp.

Ce a dat Vasile Alexandri literaturii române, e încadrat deplin, în ființa evolutivă a națiunii române și el este, sub raport literar, preotul care a obișnuit poporul său la întâii pași pe drumul literaturii și culturii.

Printr'o minunată intuiție vizionară a înțeles substraturile vitale din poezia populară și a înfipt adânc rădăcinile creației sale în cea literatură. A unit, prin această înțelegere, din seva suculentă a geniului masei anonime, a înțeles a primeni direcția sănătoasă a literaturii de mai târziu.

Indrumările noi culturale, sociale și literare cari nu sunt conforme cu tradiția etnică și națională pier.

Aici rezidă marea valoare a operii lui Vasile Alexandri. Insuși M. Eminescu l-a numit „rege al poeziei” și istoricii literari și culturali afirmă, că personalitatea lui se resfrânge asupra unei jumătăți de veac — 1840-1890 — de dezvoltare istorică românească. Ori, unde este al doilea scriitor român căruia să i se recunoască o atât de mare slujire a neamului?

Vasile Alexandri a scris pentru națiunea lui, el a rămas aproape de neamul său, cu inima, cu gândul, cu graiul limpede și cald. În doine, pasteluri, în legende, în teatru e o simțire românească, o dragoste duioasă și un entuziasm pentru svâcnirile sufletului românesc, e un optimism viguros, care-și strecoară în vine crezul adânc, că ești un cineva care ai toate semnele vitalității și că ai misiune mare de împlinit.

Ion Slaviciu, dela moartea căruia s'au împlinit 3 ani, este în linia literară indicată de vizionarul V. Alexandri: este poporanist. Om de mare calibrul sufletesc, cu o construcție sufletească arhitecturală, opera lui, nu atât bogată prin număr, e o comoară și are o viabilitate care va dăinui pentru totdeauna. Persoanele pe cari le-a creat el în scrierile sale literare „Popa Tenda”, „Budulea Tai-

chii” „Moara cu noroc” sunt atât de sculpturale încât rămân înfipte în viața cititorului și-ți dai seamă, că așa poate fi omul. Limba lui Slaviciu, prin strecurarea elementelor ardelenesti, este de o perfecție, la care aproape numai proza zilelor noastre, prin câțiva reprezentanți ai săi, o ajunge, dar nu o întrece.

Al treilea literat, de care avem norocul să trăiască alături cu noi, serbătorit din ocaziunea împlinirii a-lor 50 ani de viață este Mihail Sadoveanu. Serbătorirea lui nu a putut-o trece cu vederea aproape nimeni.

Opera lui nu cunoaște hotare, uriașul literat e fără odihnă. Mihail Sadoveanu în opera lui e un dascăl al vieții. Opera lui e ca și viața, ca și natura. El a pus în mișcare și în liniște totul din lume. Mișcarea, pe care o prezintă el, e mișcare veridică, liniștea nici unde nu se realizează mai veridic ca în opera lui. Mare pătrunzător al vieții, mare zugrav al omului și al naturii. Oamenii lui M. Sadoveanu ori că sunt de acum ori că au trăit demult, sunt vii și parcă îi ai înaintea ta. În prezentarea epicului e așa de evocativ, încât prin dânsul simțesti disparând secolii și toate petecându-se acum. Natura în operele sale se mișcă și se împletește așa de natural omul, încât aisenzația cea mai puternică despre M. Sadoveanu că nu e povestitorul obișnuit, a cărui povestire să-ți răsune la ureche ca ceva din depărtări streine, el este povestitorul actualizator, care te cutropește și nu te lasă să vezi, judeci, simțesti și voiești decât alături de omul și oamenii pe cari i-a creat el și cari sunt de față, trăiesc acum. Și ori cum te-ai judeca și ai cerca să vezi altcum lumea, te întorci la vederea lui. Iar când întreșe natura atunci e neîntrecut: sau e potrivnică omului și atunci îi se umflă vinele, sau merge, natura, alături de om, se sprijină și atunci te cuprinde o atare senzație, încât simțesti pieptul în ridicare, simțesti muzica simfonică a vieții prin durere și bucurie.

Toți trei având dar dela Dumnezeu, talent, văd clar, amplu și adânc viața, își fac impresia, că au avut norocul să pună urechea la inima vieții și i-au cuprins din svâcniri adevăratele și regulatele ei bătăi. Inteaga gama a simțirii omenești coordonate în linia judecăților morale, ei sunt creatori și făuritori de idei, simțiri și voinți pe cari le strecoară în sufletul cititorilor.

Ori că pașii lor străbat câmpiile românești purtătoare de dulce vers popular, de legende, cronici, amintiri, ori că deschid letopiseți prăfoase cu slove grăitoare din trecut, ori că se așează în coate în jur de focuri ciobănești, ori că ei coboară în tărături pline de mizerii și viață chinuită, ori că petrec în salonul boeresc — boeri de viță veche pătruns de credință cititoarească și ideal național — ori că își plimbă în special V. Alexandri pașii pe malurile Bosforului sau ale Parisului, pretutindeni sunt aceeași: vizionar! și scafandri cari aleg perla și o arată cititorului.

Opera lor este ca un cer al patriei sub care te simțesti bine. Tărâniilor lor sunt sfătoși, glumeți, sprinteni, iertători, tovarăși de năcaz și bunurri, iubitori de țară și ai obiceiurilor, simpli la aparență, dar adânci, superstițioși și cu sentiment de dependență față de natură, încrezători însă

în dirijarea pe care o face mâna lui Dumnezeu.

Pe ecranul pieselor teatrele ale lui Vasile Alexandri se văd ideile sănătoase cari biruesc și sbaterea înșilor răi cari se rostogolesc în neantul nimicniciei. Lumea din teatrele dânsului e atât de variată încât nici un colț de viață nu rămâne nedescoperit. Femei conduse de tot soiul de idei și simțiri, bărbați, tineri aprinși cari află diverse rosturi vieții, voievozi și curteni cari se abat în cercuri vițioase, oamenii antichității cu nizuinți spre idei generale, adevăruri veșnice trec prin fața noastră și dau prilești sufletești, perspective largi cu drumuri drepte și grosave prăpăstii de nimicnicie omenească.

Dacă opera lui V. Alexandri în bună parte are o turnură de funcționism social, ceea ce în concepția criticii de astăzi nu i se cere unei adevărate opere de artă, și pe drept cuvânt, e tot atât de adevărat că opera lui din acest motiv nu se știrbește. El este inițiator în cultura noastră și în această lumină opera lui literară este a se judeca ivită într'o epocă, când o astfel de literatură nu se putea naște. El a pus o temelie și a inițiat o direcție, unica sănătoasă, cu rădăcini în creația populară. El este un protagonist pe căile pe cari avea să meargă între alții mulți și cei în același cu serbătorii: Ion Slaviciu și M. Sadoveanu.

Că această considerație se cuvine lui V. Alexandri, e dovadă și evenimentul pelegrinajului de prinos al recunoștinții, pe care l-au făcut în acest an domni N. Crainic, C. Petrescu și P. Șeicarul la Montpellier spre a se serbătorii alături de poetul Mistral, amicul bun al lui V. Alexandri, acel care a uimit lumea literată de atunci și care, în poezia „Cântecul Gintei Latine” a știut să exprime mai bine măreția ideii de latinătate.

„Vesel” l-a numit Eminescu pe V. Alexandri și nici că se poate o mai potrivită caracterizare, căci vesel înseamnă a-ți plăcea viața, ai căuta sensul pe care-l are și a te pune în linia acestui sens.

Viața cu formele pe cari le are, dela curtea celor mari până în ograda celor mici și neșcoliți, o prezintă toți trei și încă odată prin ei și-a afirmat și-și afirmă existența sa în corpul neamului românesc „geniul creator”.

Să luăm în mâini cărțile lor și să dăm sufletului o hrană pe care o cere. Să recitim pe „Groza”, „Altarul Mănăstirii Putna”, „Steluța”, „Mărioara Florioara”, „Adio Moldovei”, „Deșteptarea României”, „Sentinela Română”, „Bălcescu murind”, „Hora Unirii”, „Oaspeții primăverii”, „Sămănătorii”, „Rodica”, „Oda Statuiei lui Mihai Viteazul”, „Pahod na Sybir”, „Dan Căpitan de Plaiu”, „Grui Sânger”, „Hodja Murad Pașa”, „Ghioage lui Brisc”, „Peneș Curcanul”, „Oda ostașilor români”, „Eroi dela Plevna” ale lui V. Alexandri.

Să recitim din Ion Slaviciu operele: „Popa Tenda”, „Budulea Teichii”, „Mara” Moara cu noroc”.

Luăți spre citire din M. Sadoveanu: „Șoimii”, „Dureri înăbușite”, „Oameni și locuri”, „Floare Ofilită”, „Duduia Margaretă”, „Cântecul Amintirii”, „Bordeienii”, „Vremuri de Bejerie”, „Spre Emaus”, „Crășma lui Moș Prem”, „Privești dobrogene”, „Lacrămile Jeromonahului Veniamin”, „La noi în Vișoară”, „Cocostârcul albastru”, „O întâmplare ciudată”, „Venia o Moară pe Siret”. Cununa operii sale cele trei scrieri mai noi: „Hanul Ancuței”, „Zodica Cancerului” și „Baltagul”, jubilar apărut în ziua serbătoririi sunt lucrări de o perfecție, de o structură artistică așa de desăvârșită încât te vrăjesc și te țin prin impresionabilitatea lor încordat, îți dau senzațiile unei lumi pe care artiștii o văd și în care tu cititorule trebuie să crezi. P.—

Gânduri de Crăciun

Bătrânul moș Crăciun își desleagă sacul darurilor; ingerul cu aripi arginții aduce pomul încărcat, se așează în casele noastre încunjurat de copilași, adăuși în rugăciune... Ingenunchind tremurând.

Văzduhul fierbe de melodia sfântă a colindelor... coboară fumul sacru al smirnei și tămâiei, curățind atâtea patimi...

Minunea cea mare, se întâmplă... Fiul lui Dzeu, cerescul Iisus, El însuși Dzeu adevărat, părăsește cerul se naște din Fecioara Maria, în peștera din Viflaim.

Ce taină, ce minune... El stăpânul, îmbracă vsmunt de rob, El atotputernicul se micșorează, El preamăritul se umilește. Pentru cine? Pentru noi, și a noastră mântuire!

Ce deosebire între El și noi, între atunci și acum!...

S'a născut Iisus. Fiu de împărat, domn al cerului, se naște într-o iesle, dintr-o modestă, dar „fecioară vergură“ fiică logodită cu un simplu și sărac lemnar.

Ce învățături pentru fiii acestui veac. Azi visurile oamenilor zboară numai la mărire, căpătueli și palate... Iisus? se îndestulește c'o mână de paie, în ieslea necuvântătoarelor animale. Azi verguria? O floare așa de rară...

Azi meseria, industria și cășnicia date uitării locul lor? liceu, universitate, diplomă, cu rost și fără rost.

Iisus nu și-a ales palat și scutece de scumpeturi. Omul de azi? Fuge de modestie, alungă crucea. În rândul celor de sus? Pompă și lux, în șirul celor mai de rând? prisos cu rost și fără rost, aducător de atâtea povoaie în case, în familia ba chiar în țară. Iisus se naște... nu se alarmează împărații, pentru sosirea lui, nu se ridică porți triumfale, nu se cheltuesc bugete încercate...

Nu se face golirea visteriei țării pe cale și fără de lege nu, căci deviza Sa o cântă în chor cetele îngerești „mărire întru cele de sus lui Dzeu și pe pământ pace, între oameni bună-

voire“. Iar mărirea lui Dzeu, pacea pe pământ și bunăvoirea între oameni se ajunge prin jertfă, umilire și crufare dovadă ne servesc zilele prezentului...

Iar dacă s'a născut Iisus, stea cu lumină mare a luminat văzduhul. Ceriul se deschide, muzică îngerească împreună ceriul cu pământul.

Craii dela răsărit, împreună cu păstorii aleargă și se închină celui nou născut. În el își pun încrederea și nădejdea viitorului, deschid visteriile, oferind darurile lor.

Cași măgii trebuie să alerge și cărturarii neamului, intelectualii noștri, prin credință, prin biserică, neîmpedecați de oficiile și distracțiile stării și împrejurările statului lor, dumineca și 'n sărbători a-se închina în fața celui culcat în ieslea sf. noastre altare.

Asemenea cași păstorii, trebuie să lase și țărânul nostru în timp de sărbătoare grijele lumesti deoparte și să se apropie prin credința lui strămoșească de biserică și școală, cinstind pe slujitorii lor.

Și cu toții împreună să deschidă visteria prisosului lor, ciadind biserici și școli, în cari să sălăse însluiescă-vățătura, pentru care Iisus s'a născut în Viflaim.

Ce visuri, ce gânduri senine și curate pot să se așeze cași fulgi curaji de zăpadă, în sufletele noastre în noaptea sf. de Crăciun, prin divină melodie a colindelor.

Să deschidem larg porțile sufletului nostru în această noapte tainică, prin curățenie sufletească să așternem sălaș micului Iisus, făcând trupurile și sufletele noastre adevărate și sf. peșteră de Viflaim...
Ion Racofanu

Pesimism

Și câte frunze nu s'astern
În seri de toamnă pe cărări,
Și câte suflete nu mor
De nostalgia altor zări...

Și câte cântece nu pier
Și câte ramuri nu se frâng...
Și câte inemi nu se chiem
În triste aiurări și plâng...

Bărlad

G. Nedelea

Din „Sam-Veda“, cartea sfântă a Indienilor.

Imn

BHOUR! BHAUVAH! SHOUAR!
Stăpânul lumii și al creaturilor, pri-mește umila mea invocațiune; întoarce-te dela contemplațiunea nemuritoare tale puteri. O singură privire a ta va curăți sufletul meu.

Vino la mine, că eu aud glasul tău în frecățele frunzelor, în murmurul undelor fluviilor sfinte, în scânteele flăcărilor Avasatyei, (focul sacru).

Sufletul meu are lipsă să respire aerul pur care emană din Marele Suflet; ascultă umila mea invocațiune, Stăpânul lumii și al creațiilor!

BHOUR! BHAUVAH! SHOUAR!
Cuvântul tău va fi mai dulce sufletului meu stricat, decât plăsetele nopții pe nisipurile deșerturilor, mai dulce, decât glasul tinerei mame care își cheamă pe fiul său.

Vino la mine, o, tu, prin care pământul e în floare, prin care se coc holdele, prin care incolțesc toate semințele, prin care strălucește cerul, mamele nasc și înțelepții cunosc virtutea.

Sufletului meu i-e sete a te cunoaște și a se elibera de învelișul muritor pentru a se bucura de fericirea cerească și a se absoarba în splendoarea ta.

BHOUR! BHAUVAH! SHOUAR!
Tr. S. R.

Cărțile anului...

Amintirea lecturilor cuprinse în vârtejul celor douăsprezece luni din 1930, e un prilej binevenit de poposire, în marginea cărților și scriitorilor. E un gând pe care-l dăruiești fiecărei cărți; o pomenire a fiecărui scriitor. Se citește mereu, dar nu se citește „nou“. Deaceia se tipăresc tot mai puține cărți de inspirație proaspătă. Anii literari sunt din ce în ce mai săraci, mai părășiți. E și criza care condamnă, dar mai ales indiferența care sugrumă. Și mai ales „noutatea“ cum e înțeleasă în literatură, e condamnată sau ignorată de cititori.

Cea mai oropsită e desigur poezia. Emoția cea mai bine distilată, visarea cea mai idealistă, credința cea mai îndârjită, regretul cel mai pătimas — poezia — nu se mai citește. E uitată.

Cinematograful, palefonul, radio, au apit poeziei admiratori.

Poezie s'a scris puțină în 1930. A. Philipide după o tăcere de câțiva ani, deala „Aur sterp“, a revenit cu „Stânci fulgerate“. Versuri de frământare intelectualistă, (nu e tot una cu intelectuală) de visare străbătută de misticism, de intraspecțiuni tainice și de cotidianism divers. Tot o poezi diversă scrie și Ion Minulescu în „Strofe pentru toată lumea“, Ion Minulescu s'a democratizat. (Probabil ca să-și mentină postul dela Arte) Ca să ajungă dela „Romanțe pentru mai târziu“ la „Strofe pentru toată lumea“, s'a metamorfozat cumplit. A-rareori mai întâlnești câte o șuviță din vechea poezie minulescică în aceste „Strofe“. Insemări banale, visări întrerupte, crâmpie destrămate, fapte diverse versificate, asta sunt „Strofele pentru toată lumea“. Barbu Fundoianu și-a adunat în „Priveliști“ versurile de debut, în care modernismul de nuanță nouă, tășnește din fiecare vers, din fiecare imagină. Dar dacă poezia e puțină, proza e într-o continuă ascensivă și biruință. Dacă Ion Minulescu s'a depărtat de poezie, apoi proza și l-a însușit cu succes. „Cetițiile noaptea“ încep cu o nuvelă fantastică cum nu s'a mai scris în românește. Celelalte nuvele pline de capricii și inaziuni captivează și încântă. Adrian Maniu a strâns în „Jupânul care făcea aur“ câteva schițe interesante și câteva poeme în proză pline de sugestii și de reflecții intraspecțiului. „Scrisorile fără adresă“ ale lui Topârceanu, sunt adresate toate publicului doritor și pretuitor de spirit ales și veselie curată. Tudor Arghezi atât de enigmatic în proză, are de astădată în „Poarta neagră“ o fericită amintire a unor timpuri petrecute în durere și sbumcium în închisoarea Văcărești.

Romanul e mereu bogat. Cezar Petrescu deschide anul literar cu „Calea Victoriei“ roman de puternic realism și accentuată măestrie. După „Intunecare“, „Calea Victoriei“ vine să întărească poziția strălucită în piramida literaturii a lui Cezar Petrescu.

Doi dintre cei mai proaspeți scriitori: Mircea Eliade și Romulus Dianu au scris romane. Dar atât „Isabel și apele diavolului“ cât și „Adorata“ rămân numai niște laudabile încercări. Romanul cere frământare și analiză multă, pe care tinerii autori nu le-au putut închege în romanele lor. Un

Din isprăvile lui „Moș Mustață“.

Năframa

de: Alex. Ceușianu

Nu era lucru a buna. Chiar în preajma sărbătorilor o pocnise Jon a Toderiții de i-a mers vestea în sat. Când se opreau doi oameni în drum, nici nu legau altă vorbă decât:

„Ai auzit vecine de treaba cu purceii?“

„Auzit, frate și tare mă mir, că l'au purtat la jândari și mi fi l'au chelfănit mă, dar n'au scos suflare din el...“

„Așa a fost el decând e lumea — încăpășinat. De începea cu „nu“ apoi „nu“ rămânea până n capăt să l fi spintecat în două. Mă tot întreb, cum de-au putut ajunge dânșii așa de departe, doar erau prieteni de cruce și acum nici moartea nu-i mai împacă.“

Bărbații apăsau câte-o injurătură a pismă, iar femeile, cari ascultau își încelinau șopteala purtându-și mâna la buze.

Singur moș Mustață nu se clintea. Era roșcovan și dolofei la trup și avea o mare slăbiciune pentru pipa lui. Când auzea pe unul și altul, că iar urnește povestea, pufăia mai din greu din pipă, parcă de năcaz, că nu se mai astâmpără lumea.

Cunoștea el toată afacerea din doască. Jon a Toderiții se certase cu Mitru Vesparul, vecinul său, din pricina unui gard. Râca i-a pus să apuce la pâră și Jon a Toderiții a fost silit să-și spargă gardul, să-l mute mai înlăuntru, cică legea îl găsise vinovat. S'a supus legii, că ori-ce om trebuie să se afle cu legea ori cât de nedreaptă ar fi și a spart gardul în vremea cerută, dar de ridicat nu l'a mai ridicat. Au trecut aproape patru luni și spărtura tot căscată a rămas între cele două curți vecine. Înrași de ciudă, cei doi pizmași se pânduau unul pe celălalt, doară doară va trece găina Mitrului sau mâța lui Jon a Toderiții dincolo... și începeau apoi la harță, să nu-i mai oprești.

Alaltăeri i-au perit Mitrului doi purcei — pe ales. Mitru Vesparul nu

fusese acasă și'n lipsa lui vecinul a pus mâna pe părechea ce i-a fost lui mai dragă. Când a aflat Mitru s'a jurat „că-l bagă de astădată pe Jon la pușcărie“ — și s'a dus de-a dreptul la postul de jandarmi.

Cucoanei plutonierului îi duse cinsto straiță cu ouă și o jumătate de caș. Las' că știa el cum să i-o frigă hâtrului, acum că-l apucase în clește. Jandarmii nici una nici două s'au repezit la casa lui Jon a Toderiții, au băgat în boli pe nevasta și copiii acestuia, i-au răsturnat casa, dar nu aflară purceii. Jon a Toderiții i-a răbdat cât i-a răbdat, dela o vreme însă le-a spus-o îndesat să-și vadă „jândarii“ de treabă, că dânșul nu ține porci de furat. Mișel om. Bag'eamă, deaceea l'au și jintuit jandarmii de mi l'au dus la post.

Acum vorbea tot satul numai despre asta și sătenii făceau acol pe lângă casa lui Jon a Toderiții să nu se lege rușinea de dânșii.

Într'un târziu se hotărî moș Mustață să meargă la fața locului să vadă el cum stau treburile. La drum,

să fi tot fost la o aruncătură de piatră, căsuța lui Jon a Toderiții. Toate casele din împrejurimi erau îngrijite și curat văruite în vederea sărbătorilor, numai aceea a lui Jon a Toderiții nu se primenise.

„Intunecat suflet trebuie, că are“ mormăi bătrânul deschizând porțile dela casa.

Într'un colț al căsii nevasta șede plânsă cu copilul mic la piept și alte două ploduri se zăraiau pe podea. Trântit pe pat gemea bărbatul. La scârțăitul ușii Jon a Toderiții se ridică într-o mână și se uită întins la „moș Mustață“.

„D-ta ești bade Mustață?“ se miră el.

„Eu — dragul meu — prea se vorbesc multe pozne în sat și am venit să vad de rândul celor întâmplare.“

„L'au bătut — taică“ se tânguia nevasta — „l'au bătut din pricina nemernicului ăluia, de...“

„Să nu dee D-zeu să-l apuc în mâini — se sculă bărbatul — că...“

„Mai domol — mai domol“ îi întâmpină moș Mustață — fii om în toată firea.
(va urma)

succes mare cu romanul de război îl obține Cornil Petrescu cu „Ultima noap- de dragoste, întâia noapte de război“.

E întâiul roman al acestui scriitor atât de hărțuit de critica de ocazie. In- prinzabil Victor Eftiniu a scris în „Dra- gomirna“, un roman bulevardier plin de peripeții dramatice. S'ar putea crede că Victor Eftimiu nu face cu romanul, decât să-și consolideze situația de au- tor dramatic și să-și măgulească spec- tatorii. „Roxana“ lui Gala Galaction face parte dintr'o serie nouă de reali- zări estetice. E în „Roxana“ o frământare ideală, un sbucium căresetric, cum rar se întâlnește. Mihail Sadoveanu im- plinind 50 ani, a scris în pripă „Bal- tagul“ roman cu acțiune simplă din viața oierilor munteni. Mai săracă de- cât toate ramurile literaturii e critica. N'a apărut în acest an nici o carte de critică pură, ci numai „Memoriile“ lui Eugen Sovinescu, care după cum le- arată și numele, sunt amintiri din via- ța scriitorilor cunoscuți. „Precursorii“ lui Octavian Goga cuprind emoționante pagini, așa cum numai Oct. Goga știe să scrie. Reviste noi au apărut „Boabe de grâu“ sub direcția lui Emanoil Bucuța. Polemici nu s'au pur- tat și întregul an s'a scris domol și timid. Literatura nu mai adevărește și scriitorii nu mai parionează.

V. Netea

Eu am plecat

Eu am plecat. Emult de atunci, je mult...

Înlăcrimate bolji

Și frunze pale

Mă urmăreau în călea mea de jale
Și de tumult.

Eu am plecut departe și-ai rămas

Nepăsătoare poate;

Dar flori de crin

Virgine și curate

Vor răsări mereu.

În colțul unui suflet de ateu

Ce ți se nchină

Și-azi ca eri,

Cu rugăciunea 'nlăcrimată

A 'ntăielor dureri.

Aureliu T. Costescu

IN CIMITIR

M'am ridicat din pat și n taina nopții, ca o nălucă ce se grăbește chemată de-o voce din alte lumi, m'am îndreptat cu pași grăbiți spre cimitir. Parcă-mi spunea cineva: scoală și mergi. Nu șovăi, nu întâr- zia un singur minut. Te-asteaptă... scoală... grăbește... aleargă...

Era un miez de noapte cu lună. Zefirii legănau ușor frunzele pe pomi. O mare de stele mă privea și-mi zim- bea ca niște ochi ce am iubit oda- tă. Luna părea o mireasă despletită și melancolică. Liniștea ocrotea sub aripele-i nevăzute întreg satul. Nici lătrat de câini, nici zgomot de ape, nici cântec de cocoș, nici țărâit de greer, nimic nu spinteca tăcerea a- celor clipe din noapte. Singurul zgo- mot îmi părea bătaia inimei și șoa- ptele zefirului.

Cu cât îmi grăbeam pașii, inima- mi bătea mai puternic, tăcerea se întindea tot mai omorătoare, chiar mort să fi fost, sub umeda glie, nu mi-ar fi părut mai adâncă tăcerea ca în acea cale.

Mă apropii.

Crucile înegrite de ploii erau pre- sărate cu colb de argint. Florile de pe morminte dormeau duse. Nici ze-

Zece ani dela moartea lui Alexandru Macedonski

de: N. Albu

Viața accelerată pe care o trăim ne permite foarte puțin a revizui anii vremilor în cari s'au sbătut atâtea clocote și patimi vivante în cari căști- va naufragiași mănuitori de condeie pe aceste meleaguri se luptau cu publicul ignor, cu dușmăniile cenac- lelor și a curentelor literare. În acele vremuri de plină cnofuzilie și rutină poetică se ivește din promiscuitatea parisiană autorul sublimelor „Nopți“, Alexandu Macedonski.

Prin Noemvrie s'au împlinit zece ani dela moartea lui.

N'aș scrie, dar când văd astăzi că „poezia nouă“ desemnată pe a- cele vremi cu estinul titlu „poezia decadentă“, a ajuns astăzi acolo un- de subconștientul este stăpân, o a- trmosferă mistică o îmbracă, iar mintea profană o pătrunde cu a- nevoe („Joc secund“ de I. Barbu).

Înainte de a analiza opera sa (din lipsa de spațiu, foarte sumar) de-a-l fixă la locul ce-l merită în li- teratură, îi voi face pe scurt biografia.

S'a născut la Craiova prin Mar- tie 1854. E fiul generalului Macedonski fost Ministru al Principalelor Unite. Învață liceul la Craiova, apoi trecu la facultatea de litere din Viena, de aci la Geneva, de unde din cauza neînțelegerii cu profesorul, se mută pentru multă vreme la Florența. În- tors în țară la 1872 scoate primul său volum de versuri: „Prima Verba“ pe cari mai târziu chiar el le-a dat uitării.

Fiind o fire neastâmpărată, un talent fecund, nu putea fi înăbușit de mediul reacționar al vremii.

Într'acest timp o nefericită inspi- rație a sa îi atrase și mai mult ura contimporanilor literați, atacase pe Eminescu printr'o epigramă făcându- l „nebu“.

Era numai o proorocie, care se și întâmplase ceva mai târziu. Cum un pârâiaș nu merge mereu pe ace-

firul nu le mai alinta. Un nour alb acoperi fața lunii și atunci mă oprii. Eram la marginea cimitirului. Argin- tul de pe cruci dispăruse. Au rămas iarăși negre și parcă mă priveau crunt. Îmi era frică. Incepui să tre- mur ca și când m'aș fi deșteptat din- tr'un vis urât. Privesc îndărăt. Satul să întindea între dealuri (cu casele împrăștiate ca niște mușuroaie pe câmp. Nici un zgomot. Îmi pun mâna pe piept. Inima îmi bătea cu tărie. Un gând se deșteptă în mine: Cine m'a chemat? Ce caut? E noapte târ- zie. Nici un om. Nici un glas. Ce caut eu în cimitir.

Cimitirul era spre Sud de sat. Se întindea pe un deal, căruia săte- nii îi ziceau „dos“. Spre vârful de- alului era o pădure de tei. Mai pri- vesc adată în jur și-apoi îmi așințesc privirile spre o cruce proaspătă albă, spre inima cimitirului. Stau câteva clipe ca pironit pe loc. Mă frământ- tau gânduri cu întrebări neînțelese, cărora nu le găseam răspuns. De ce am venit eu aici? Ce caut?

Iarăși o voce străină îmi șopti: intră. Și intrai în cimitir. Mă îndrep- spre crucea cea nouă. De-odată în- să mă oprii; la vreo zece-cinsprezece pași de ea. O umbră în chipul unei femei se ridică de pe mormânt. Mă plăcai să nu fiu observat și mă așe- zal după o cruce.

laș făgaș, așa și literatura română trebuia (și nici nu întârzie) să-și croi- ască alt drum. Acest drum îl des- chise Alex. Macedonski prin revista sa „Literaturul“ apărută în 1880-1890 și după război 1918-1919 cu cola- borarea celor mai distinși poeți „ti- neri“. În această revistă găsim trans- plantată poezia intelectualistă a lui Baudelaire, cea cu nuanțe muzicale a lui Verlaine. Lupta grea pe care trebuia să o ducă contra scrisului contimporan, nu putea fi decât opera care trebuia să vorbească în numele credințelor sale să capaciteze spiri- tele malițioase. Nu i-a reușit.

Structura poeziei de atunci (ex- cepție Eminescu) ne cerând eforturi intelectuale spre a o înțelege, simplă și de suprafață, nu e de ce să fie mirare dacă Samson Bodnareșcu a- vea speranța de „eternă memorie“.

(va urma)

SONET

De vestejite, moarte crisanteme,
Ori und' te uiți odaia mea e plină;
Dar fruntea-mi e încă tot senină,
Brăzdări pe ea nu vezi ori cât te-ai
Ite...

De toamnă fruntea doar de mi-i
Istrăină,
Da'n sufletu-mi se tângue și geme
Îngrămădit de-atât amar de vreme,
Pustiu 'ntreg al iernei ce-o să vină...

O, dacă tu ai fi de mine-aproape
Și ai privi la ploaia de petale,
Ți s'ar umplea tot sufletul de jale,

Căci tot mai mult într'ânsele-or să
Îngroape
Din tinerețe-uitate nebunii, —
Dar unde ești, iubito, de nu vii!

Bărlad

I. Laur

Nu uitați plata abonamentului

„Sămănătorului“

Externe

— Franța ca și alta țări după răs- boiu a depășit din cadrele politice dis- ciplinate. Recenta răsturnare bruscă a guvernului Tardieu a dat naștere unor complicații serioase, cari au făcut ecou în presa europeană. După ce președin- tele republicei Gaston Doumergue a primit mandatele dlor Barthou și Pier- re le val, în urma intervenției radical- socialiștilor a însărcinat pe fostul guver- nator al Algeriei Seeg, cu formarea noului cabinet. Având în opoziție în- treaga tabără adversivă a lui Tardieu se speră la o scurtă durabilitate a nou- lui guvern. Așa stând lucrurile criza este deschisă. Și e lucru serios. Dela războiu încoace, Franța n'a trecut prin asemenea crize rămâne a se vedea re- zultatul apelului ce-l face dl Doumer- gue la dl Raimond Poincaré-

— Italia fascistă nu se astâmpără. După ce ducele Mussolini, făcu apolo- gia viitorului războiu la Torino, îmi mai rămăsese a prinde țările cu revendicări teritoriale în rețeaua nemulțumirilor. Pe lista blocului musolinian ne surprinde figurarea unei țări: Grecia. Nu ne pu- tem da seama ce a putut să o deter- mine pe Grecia a se înscrie între „a- micidele“ Italiei când cunoaștem desul de bine rivalitatea dintre ele până mai acum câteva ani. Și apoi, privind „chestiunea“ drept în față, ce drepturi eritoriale ar mai putea să mai reven- dicea Grecia? În tot cazul câteva detalii n'ar strica, căci Venizelos e un „su- spect“ personaj în Balcani.

— Dela un timp Spania s'a remarcat și continuă în fața Europei prin tur- burări, agitații, greve, bombe, împușcă- turi sunt ceva obișnuit la dânsii. Dela retragerea lui Primo de Rivera des- lănuțită prin entuziasmul armatei Spania n'a mai cunoscut liniște. Perspectivele unei noi dictaturj mijesc. Săptămâna aceasta aviatorii republicani au bom- bardat mai multe centre militare. O disciplină se impune. Dela cine? Ră- mâne de văzut. „Democrația“ prea tână- ră va fi din nou înăbușită.

Albatros

Tremuram din tălpi și până'n creștet. Îmi era atât de frică, încât nu știam ce să fac: să tac, să strig, să fug? Respirarea mi se opri. Inima îmi bătea tot mai rar. Nu știam ce să cred, morții s'au sculat din mor- minte ori... ori spiritele necurate mi-au ești în cale?

Mă ciulesc cât pot, însă ochii nu mi se iau dela dânsa. Aud ceva murmur, însă nu înțelegeam cum vor- bește. Când văzui că nu sunt obser- vat și că nu vine spre mine mă mai liniștii. Ridicaî capul și privii mai cu îndrăzneală.

Printre doi pomi — probabil de cireș — observai cum femeia ri- dică un lemp și izbește. Auzii un sunet adânc și-apoi altele îl urmară. Dar nu știam ce face. Mă furișai tu- pilat după niște morminte până la marginea cimitirului. De aci o apu- cai pe sub răzoraș înainte până mă apropiai binișor de femeie. Mă urcai pe răzor și mă ascunsei după o cru- ce bătrână și groasă, sub care, îmi spunea mama, că e înmormântat cel mai bogat om din sat, pe care cu turma de oi și ciuda de vite l-au pe- trecut până la cimitir.

De aici am putut vedea toate mișcările, căci nu era în calea pri- virii mele nici un pom până la ea. Era intra'devăr o femeie. Avea o sa-

pă mare cu care săpa un mormânt proaspăt fără cruce. Avea haine lungi negre și era despletită. Când luna eși din nor putui observa că nu este din satul meu. Și săpa mereu și plângea.

După ce se obosi se așeză iar pe mormânt, plângând în hohote adânci și tainice.

După câteva minute se porni iar pe lucru.

Ofta, plângea și săpa...

Murmura ceva, dar nu puteam desluși nimic. Câteva, cuvinte răzlețe doar am putut prinde: „tu“, „pe veci“, „să mor“... „eu“ altceva nimic. Parcă ghiceam ce este.

Luna cobora spre apus. În sat se auzi primul cântec de cocoș și femeia, după ce mai săpă puțin, a- runcă sapa și începu a-și deschide brațele, răsând cu hohote:

— „Tu ești viu și eu mă căznesc să te desgrop?“ și strângându-și bra- țele iar la sân, ca și cum ar îmbră- Ńisa pe cineva, continuă — „oh, tu iar al meu“... apoi „să vin cu tine?... unde? în lume?... vin... haide... în veci amândoi“... și porni umbra femeii singură spre pădure, cu pasul rar, vorbind și alte cuvinte pe cari nu le-am putut înțelege.

Am privit în urma ei și i-am în- țeles istoria vieții.

Simeon Rusu

Neomenii fiscale

Ministerul de Finanțe a dat în repetite rânduri ordine severe ca încasatorii dărilor să se poarte omenos cu populațiunea. Față de criza grozavă economică și neputința oamenilor să-și poată împlini datorințele față de stat, se cere cea mai largă îngăduință. Totuși sunt unii funcționari prea zeloși, cari își înțeleg în chip cu totul greșit menirea și obligațiunea lor. Bag' seamă se silesc să arate în fața superiorilor lor, că au scos toate impozitele ce trebuiesc incassate.

Poporul nostru și-a înțeles totdeauna plinirea datoriei și de-aceea ridică cel mai aspru cuvânt împotriva acelor perceptori, cari nesocotind ordinele ministerului de finanțe au procedat cu sălbăticie la incasarea dărilor dela comune.

Increstăm pe răbojul vinovaților pe cei dela percepția Gurghiu unde un oarecare Petrovici, controlor fiscal s'a prezentat în ziua de 26 și 27 Noemvrie 1930 în comuna Hodac și a strâns dela oameni foale și unelte de case din toată comuna îngrămădindu-le în cărușă și ducându-le decolo. Licitarea acestor obiecte urma să se țină la opt zile și primarul comunei Hârșan Zaharie a intervenit la percepție pentru păsuire, dar i s'a răspuns, că numai așa se dă amânare, dacă primăria va depune pentru garanție suma de o sută de mii lei, sumă care evident, că nu se putea depune.

Au făcut oamenii debanii dărilor, dar când s'au prezentat la plată li s'a răspuns că obiectele lor s'au vândut pe cale licitație în ziua de 4 Decemvrie a. c. în Reghin. În schimb executorul Muntean Dumitru, ca să bage zizanie în popor a răspândit vestea în comuna Hodac, că execuțiile silite s'ar fi făcut la porunca primarului. Față cu această purtare nemai pomenită a agenților fiscali primăria a făcut reclamație la prefectură și administratorul județean cerând cele mai aspre sancțiuni.

Totaceleași neomenii s'au petrecut și în comuna Deda-Bistra unde executorul Busuioc din Toplița, s'a prezentat la căsile oamenilor strângând cu forța oale, foale, mobile și vite. Fruntașul Ghid Andrei, care a-

vea de primit dela comuna Deda suma de Lei 11.000 și nu-și plătiese porția a trebuit să sufere să-i ducă vaca de ștreang la drum lung și atâta a fost chinuită vaca în bățai până ce a lăpădat.

Atragem atenția dlui administrator, că asemenea proceduri sunt intolerabile și cerem cea mai severă anchetă împotriva vinovaților. Intrucât nu se vor lua cele mai drastice măsuri împotriva funcționarilor vinovați de barbariile arătate mai sus vom porni o întinsă campanie de desvăluirea în fața opiniei publice ale operilor făptuite întradins pentru exasperarea publicațiunii și discreditarea acțiunii de guvernământ.

Recensământul populației

Se apropie sfârșitul anul când fiecare gospodar cu minte, își face socoteala să afle cât mai exact starea gospodăriei lui, pentru ca astfel să știe, cum să lucreze în anul viitor, ce mijloace să întrebuițeze ca rezultatul muncii lui să fie cât mai bogat, cât mai mulțumitor, cu alte cuvinte să-și poată conduce gospodăria lui în viitor mai bine. — Așa și statul care e tot o gospodărie, bineînțeles mai mare, vrea să-și facă socoteala despre bogăția ce o are, ca astfel să poată lua în viitor măsurile cele mai potrivite, pentru o chiverniseală cât mai bună. — Azi însă adevărata avere a unui Stat nu este aurul, ci locuitorii. adică numărul sufletelor cari îl compun. De aceia și Statul nostru ca să-și cunoască avutul său, va face anul acesta socoteala tuturor sufletelor cari locuiesc pe pământul acestei țării, atât de bine cuvântată de Dzeu. — Alte neamuri, cum e America, Anglia, Franța, Germania, fac foarte des aceste numărări de suflete, căci prin ele se poate vedea cum crește, sau cum slăbește respectiva țară, iar conducătorii știu ce măsuri se ia. — În America, de exp. s'a făcut de curând aceasta numărătoare sau recensământ — cum se numește — și s'a aflat că numărul băștinașilor se înmulțește așa de mult, încât în curând n'o să mai aibă toți de lucru. Conducătorii lor, pentru ca să înlăture acest rău, au făcut o lege prin

care numai permit străinilor să între în America, cu gândul ca să rămână acolo și prin aceasta ei n'au făcut altceva decât au asigurat pâinea băștinașilor. În Franța tot prin recensământ sa constatat că în decurs de 100 de ani numărul locuitorilor nu sa înmulțit, ci a stat pe loc. S'a cercetat și s'a aflat pricina și s'au luat măsurile cele mai potrivite pentru delăturarea răului.

Țara noastră care a trecut prin atâtea greutăți, acum când a trebuit să se împrumute, n'a fost întrebată nici de pădure, nici de celelalte bogății ci a fost întrebată căți suntem? cât e numărul locuitorilor? S'a mirat toată lumea aflând că nu știm precis, că n'am făcut recensământul după război.

Buna conducere a țării încă cere ca să se facă acest recensământ, deoarece întâi trebuie să știi câți și ce fel de oameni ai, ca să știi câte biserici câte școli, câte spitale, câte tribunale să ai.

E un lucru bun, un lucru mare pe care vrea să-l facă Statul nostru acum și de aceia e datorința fiecărui cetățean să dea tot concursul ca această lucrare, care ne va oglindi și în fața întregii lumi, să se facă cât mai exactă.

Fiecare cetățean să și facă chestie de conștiință, să răspundă cât mai exact căci e un interes al nostru al tuturor de a ne cunoaște, e un interes al țării, să nu-i mai fie nimănui teamă că răspunsul lui va fi folosit spre alte scopuri, deoarece recensământul se face numai și numai pentru binele țării și al nostru al tuturor, cari suntem fii acestei țări.

Ion M. Pop

Căderea stelelor

Spuză perlelor, cu care este împodobită bolta de azur în nopți senine, are o perioadă când cade mai mult ca de regulă. În orice noapte cade câte-o stea, dar ploie de stele nu se văd, decât în luna August. În această lună, când cerul e limpede, se poate vedea, nopțile, cum cad stelele una după alta.

În privința aceasta popoarele au diferite credințe.

Vechii Englezi, credeau că stelele căzătoare nu sunt altceva decât lacrimile de foc ale Sf. Laurențiu.

și cu atât mai mult, cu cât ei credeau, că cele mai multe stele cad în ziua numitului sfânt și după aceasta data 14 zile. Că unde cad aceste corpuri, până acuma nimenea nu ne-a putut-o spune. De multe ori acești meteori cad și pe pământ, aducându-ne ceva din materialul Universului.

Dar ce sunt stelele căzătoare?

Savanții științei au explicat nașterea și dispariția lor. Popoarele însă nu prea cred acestea. Unele spun că sunt sufletele celor mutați de pe pământ. Și când cade vre-o stea — alunecând dintr-o parte în cealaltă a cerului — spun că un suflet a scăpat din focul curăților al Purgatorului.

Fantezia Germanilor însă nu e atât de poetică. Ei cred, că meteori sunt spiritele ordinare ale raiului, pe cari sfinții, după ce nu mai au lipsă de ele, le stâng.

Scandinavii, cari locuiesc părțile nordice, unde aburul se transformă în fluturi de omăt, ne reoglinesc credința lor în meteori, în basmele religioase. Potrivit acestor basme, când Dzeu a creat lumea, pe bolta cerului stelele erau împrăștiate în mod neregulat. Dzeu însă, s'a hotărât a le organiza, dând fiecăreia un loc și un anumit drum de parcurs. În contra acestor reguli însă unele stele s'au răzvrătit și acestea — printre cari se pomenesc și stelele cu coadă — se plimbă fără regulă în Univers, până le va înghiți pe veci neantul.

Ajuns'am ziua cea sfântă

Frunză de măslin*)

Domului Christos primită.
Sculăți gazde, nu dormiți,
Vă gătați de prăznuiți,
C'azi vă cade-o sărbătoare,
Care-i mai mare sub soare.
Astăzi cerul s'a deschis
Și ingerii-au venit jos
Unde s'a născut Christos.
Și acolo L'au aflat
În iesle de boi culcat,
În fașe albe 'nfășat,
Maica lângă el a stat
Și cu toți s'au bucurat.
Ingerii cânta mărirea
Păstorii bun'nvorea. —
Și de-acum până'n vecie,
Christoase, mărire Ție.

*) Se repetează după fiecare vers.

Nu fumați

Pericolul și urmările fumatului

Dr. E. Nicoară

Modul nostru de a trăi și multe obiceiuri a vieții de toate zilele lasă încă multe de dorit și de corectat.

Savanții zilelor noastre au și început deja reexaminarea și verificarea modului de a trăi a omului din secolul XX.

Mai ales medicina preventivă și igiena isvorită din conceptul modern, găsește multe de obiecționat asupra felului cum ne alimentăm astăzi, cum ne petrecem viața, în ce condițiuni executăm funcțiunea noastră, cum întrebuițăm timpul liber, etc, etc.

S'au întreprins și se întreprind numeroase examinări și anchete asupra acestor întrebări și din rezultatele obținute se întocmesc statistice mult grăitoare, cari dau de gândit aceluia cari să gândească câtu-și de puțin la binele individual, precum și la binele comun din viitorul apropiat și mai îndepărtat al omenirii.

Căutând cauzele, le-au găsit în conceptul greșit de a trăi a indivizilor precum și a societăților.

Pentru a evita greșelile trecutului au stabilit noi norme de viață, combătând tot ceea ce constituie un pericol pentru sănătatea indivizilor singuratici, apoi și a popoarelor.

Unul din pericolele numeroase asupra sănătății s'a găsit în fumat, în tabacism sau nicotinizm și știința vrea să spună un cuvânt luminător.

Acest obicei stricăcios sănătății s'a răspândit foarte mult și aproape nici un fumător nu știe și nu cunoaște dezastrul la care se expune fumând zi de zi zeci și sute de țigarete, țigări, sau ciubucuri de tutun.

Astăzi se fumează în mod îngrozitor în toată lumea. După război se fumează mai mult ca înainte vreme.

Fumează toate rasele de oameni, rasele albe, cât și cele negre. Se fumează pe toate continentele și la toate latitudinile geografice, de la polul nord la ecuator și de aici la polul sud.

Fumează bărbații arătându-și bărbăția slobozând suluri de fum din nări și pe gură, fumează femeile sub pretextul de a fi moderne și emancipate; fumează și copiii începând de la cea mai

fragedă vârstă, imitând pe cei adulți, dându-și aer de „om matur“, fumează și bătrânii arătând prin acest „act de vitejie“ încă semne de viață.

Se fumează la țară și la orașe. Se fumează acasă, în camera de dormit, ca și în prânzitor și salon; în casa bogatului, ca și în coliba săracului. În gări, în trenuri, în restaurante, în cârciume, în adunări, în cafenele norii de fum se pot tăia cu paloșul. Se fumează și în școli.

Un singur loc, biserica, Casa lui Dzeu a scăpat până acum neumplută de fumul țigărilor. Singur aici n'a putut ajunge acest fum să nimicească fumul plăcut a tămăiei sfințite.

Fumează cărtuarii, ca și țărăni și industriașii.

(va urma)

Informațiuni

— **De Nașterea Domnului, urăm iubiților noștri cititori sărbători fericite.**

— **Cerc cultural.** Duminecă 14 Decembrie 1930 s'a ținut al doilea cerc cultural al învățătorilor de pe Valea Gurghiului în comuna Cașva. De notat e că la acest cerc cultural s'au prezentat toți membrii Corpului didactic. Domnul președinte I. Batea deschide ședința propunând critici oficiale pe Dra Victoria Cotta, Damian Vochișoiu și Floria Bosneanu. Lecția practică a fost ținută de dl Ioan Dan, inv. din Ibănești, prin care a dat dovadă de o serioasă pregătire didactică, menționat în procesul-verbal, de dl Zaharie Frandez, secretarul cercului cultural. Conferințe populare au ținut: Dr. Emil Pop, tratând despre „Microbi”; Dl Mateiu Roban, despre „Suferințele poporului Românesc”; preotul Leon Târneveanu, președintele Despărțământului „Astra”, de pe Valea Gurghiului, tratând despre importanța recensământului. Programul artistic a fost condus de harnica Dră Sidonia Popp și dl Vasile Simon, inv. director, cărora dl președinte Batea le aduce vii mulțumiri, iar dl Leon Târneveanu împarte cărți copiilor ce-au recitat. Prezența neobositului Ioan Pop, inv. pensionat, a fost iarăș respectos salută, cât și-a încercatului inv.-director George Uilăcan. Părintele Raçoșeanu incheie mulțumind oaspeților pentru osteneala dată, dorindu-le spor la muncă și pe mai departe, în largul ogor al activității atât școlare, cât și extrașcolare.

— **Fraudă.** Șeful oficiului autorizat P. T. T. Dumbrăvioara (Saromberc) Vajda Francisc la inspecția neașteptată din luna Noemvrie a fost găsit cu o lipsă de 500.000 lei din fabricatele R. M. S. Numitul a fost depus în arștul parchetului Tg.-Mureș.

— **Cercul cultural studențesc „Mureșul Superior”,** pentru anul societar 1930/31 și-a ales următorul comitet, care s'a constituit după cum urmează: Președinte: Ioan N. Opreanu, stud. în medicină, v-președinte: Emil Nireștean, stud. în științe, secret. general: Ioan I. Buiu, stud. în teologie, cassier: Aurel Puia, stud. în medicină, controlor: Al. Fiscuți, stud. în drept, bibliotecar: Al. Tofan, stud. în drept, secretar I.: Valer Ceoca, stud. în drept, secretar II: Ioan Boieriu, stud. în drept, membri în comitet: Livia Sighișorean, stud. în litere, Emil Viciu, stud. în medicină.

— **Intellectualii din Teaca.** grupându-se într-o asociație culturală pentru instruirea poporului, au deschis o serie de conferințe publice, în cari se desbat o mulțime de chestiuni, cari interesează și luminează poporul. Întâia conferință a avut loc în ziua de 6 Decembrie, vorbind dl Protopop Decei despre „Naționalism și muncă” În cuvinte frumoase Dsa arată rostul naționalismului în aceste vremuri grele și mai ales necesitatea muncii constructive. Conferința Dsale presărată cu o mulțime de pilde creștinești și românești, a avut un adănc ecou în inimile ascultătorilor. A doua conferință a ținut-o dl judecător Stețian Ionescu, vorbind despre „Criminalitatea la minori și diferitele ei legiuri” Conferință foarte interesantă prin istoricul legiuirilor pentru minori, schițat cu o rară măiestrie de dl Ionescu. Pe lângă expunerea istorică, dlui dă îndrumări practice de educație morală pentru copii, indemnând

părinții să aibă o deosebită grijă de copii. A treia conferință a avut loc în 21 Decembrie, vorbind dl învățător Vasile Netea despre „Cartea ca mijloc de educație”.

— **Cercul cultural** condus cu vrednicie de dl Teodor Bunuș, dir. șcl. primare din Teaca, și-a ținut tot în această zi adunarea lunară. Cu această ocazie s'a desfășurat serbarea „Pomului de Crăciun” împărțindu-se numeroase daruri la copiii săraci. În cadrul serbării s'a jucat piesa pentru copii „Slujnica Maicii Domnului” pregătită cu îndelungă stăruință de dna Aurelia Bunuș câteva recitări admirabil pregătite de harnică dș. Doina Andrea, conducătoarea grădinei de copii și corurile minunate conduse de dl Szabo Dionisiu. Această serbare aranjată de bunul român dl Teodor Bunuș ajutat de colegii din corpul didactic, arată că la această școală se muncește cu stăruință și cu pricepere, pentru înfirișarea culturii românești în acest târgușor înstrăinat.

— **Reuniunea Femeilor Române** muncește cu zor în noua ei organizare. Dirijată cu dărnicie de doamna Dr. Elena Dorgo, stăruie să adune banii necesari pentru înfrumșețarea bisericii române din Teaca. În acest scop au pregătit pentru prima zi de Crăciun piesa „O noapte furtunoasă” de I. L. Cargiale, cu concursul dior Giurgiu, Cernea, Ersen, Codescu, Aurel Ioana și al. dșoarelor Clara și Roponia Ersen.

— **Tinerimea române** din Deda, aranjează pentru seara zilei de Anul Nou, un mare bal. Cei cari nu vor primi invitați, să se considere invitați pe această cale.

— **Școale desființate sau transformate** din județul Mureș. Școala comercială elementară de băieți din Toplița se desființează. Școala comercială superioară și elementară de băieți tip E din Tg.-Mureș se transformă în școală tip C superioară. Gimnazul de băieți din Ludoș se desființează complet.

No. 1321/3 exec. 1930. 1027

Publicație de licitație.

Subsemnatul Portărel de pe lângă Judecătoria Mixtă Reghin, publică în baza deciziei No. G. 8340/1930 a Jud. Mixtă Reghin în favorul reclamantului Molnar Saveta reprezentat prin avocat Dr. Ioan Luca pentru încasarea creanței de 3550 Lei și acces. se fixează termen de licitație pe ziua de 31 Decembrie 1930 orele 8 a. m. la fața locului în Reghin unde se vor vinde prin licitație publică: mobile în valoare de 15.200 Lei. În lipsă de concurenți și în caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Reghin, la 15 Decembrie 1930.

Fülöp Géza, portărel.

No. 1322/3—1930 1028

Publicație de licitație.

Subsemnatul Portărel pe lângă judecătoria mixtă Reghin publică, în baza deciz. No. G. 8338/1930 a judecătoriei mixtă Reghin în favoarea reclamantului Covrig Mihail repr. prin Dr. Ioan Luca avocat pentru încasarea creanței de 4450 Lei și acces. se fixează termen de licitație pe ziua de 8 Ianuarie 1931 la orele 4 p. m. în comuna Idicel unde se vor vinde prin licitație publică iape, căruță, hamuri, vacă în valoare 10.000 Lei. În lipsă de concurenți și în caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Reghin, la 16 Decembrie 1930.

Fülöp Géza, portărel.

Aviz.

Subsemnatele instituțiuni de bancă din Reghin, aduc la cunoștință Onor. clientele, că începând dela 1 Ianuarie 1931, vor bonifica după depunerile spre fructificare, fie cu livret, fie în cont curent, maximum 10% (zece la sută) interese brutto.

Reghin, la 14 Decembrie 1930.

Cassa de Economie din Reghinul-Săsesc S. A.

„Mureșiana” Inst. de Credit și Economii S. A.

Cassa de Păstrare și Credit Reghin și jur S. A.

Banca Poporului Creștin S. A. Reghin.

Cassa Generală de Economii din Sibiu, Suc. Reghin.

Casa de Economie din Tg.-Mureș S. A. Suc. Reghin.

Banca de Scont din Tg.-Mureș S. A. Suc. Reghin.

No. 291—1930. 1029

Publicație de licitație.

Subsemnatul judecător de pe lângă Judecătoria rurală Teaca, publică în baza deciziei No. G. 3228/1930 a Jud. rurală. Teaca în favoarea reclamanților Banca „Ajutorul” Teaca repr. prin avocat Dr. Aurel Caliani pentru încasarea creanței de 65.000 Lei și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 2 Ianuarie 1931 orele 15 p. m. la fața locului în Posmuș unde se vor vinde prin licitație publică 2 vaci, bouș, și etc. în valoare 38.750 Lei. În lipsă de concurenți și în caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Teaca, la 16 Decembrie 1930.

Al. Orbok, judecător.

No. 1026

Publicație de licitație.

Noi Jean Dolejan notar public cu reședința în Reghin, în urma mandatului primit din partea Dlui Roga Gheorge primar al comunei Morăreni Jud. Mureș, reprezentând sus zisa comună, aducem la cunoștința publică, că în ziua de 30 Decembrie 1930, ora 10 a. m. se va vinde prin intervenția noastră potrivit art. 352 din codul de comerți pe contul și riscul Dlui Alexandru Marconi, comerciant din Răstolița, cantitatea de 1200 m. c. lemne de foc. Prețul de strigare va fi de Lei 30 per m. c. iar în cazul când nu se va putea obține acest preț, adjudecarea se va face și sub prețul de strigare.

Licitatia va avea loc în localul Primăriei comunei Morăreni.

Cumpărătorii vor fi obligați a depune la mâna noastră prețul de cumpărare împreună cu impozitul către stat de 264% în momentul cumpărării.

Reghin, la 18 Decembrie 1930.

Jean Dolejan
notar public.

No. 371/3—1930. 1024

Publicație de licitație.

Subsemnatul judecător de pe lângă jud. rurală Teaca publică, în baza deciziei No. G. 3888—1930 al jud. mixtă Reghin în favorul reclamantului Suc. Bănci Com. Clujana S. A. Mociu repr. prin adv. Dr. Aurel Caliani pentru încas. creanței de 15.000 Lei și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 31 Decembrie 1930 la orele 15 p. m. în comuna Săcal unde se vor vinde prin licitație publică fân, cai, porci și etc. în valoare de 16.400 Lei. În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Teaca, la 15 Decembrie 1930.

Al. Orbok, judecător.

Cețiți și răspânșiți
„SĂMĂNĂTORUL”

De vânzare

cu preț convenabil

Dormitor nou, modern

din frasin cu flori

execuție solidă. Persoanele cu garanța îl pot plăti și în rate.

Se poate vedea în tâmplăria

Schönauer & Klohs, arhitecți

REGHIN 1025

No. 157—1929. 1023

Publicație de licitație.

Subsemnatul judecător de pe lângă judecătoria rurală Teaca, publică în baza deciziei No. G. 2484—1929 al judecătoriei rurală Teaca în favorul reclamantului Maroscher Henrich repr. prin avocat Dr. Aurel Caliani pentru încasarea creanței de 5032 Lei și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 30 Decembrie 1930 ora 14 la fața locului în Dedrad unde se vor vinde prin licitație publică 2 mașine, 2000 forme și etc. în valoare de 25.900 Lei. În lipsă de concurenți și în caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Teaca, la 11 Decembrie 1930.

Al. Orbok, judecător.

No. 151/1930. 1020

Publicație de licitație.

Subsemnatul delegat judecătoresc prin aceasta publică, în baza deciziei No. G. 2012—1930 a judecătoriei rurale Teaca în favorul reclamantului Oros Ioan repr. prin adv. Dr. Mihail Kasper din Teaca pentru încas. creanței de 10.360 Lei și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 29 Decembrie 1930 orele 14 p. m. la fața locului în comuna Budurleni unde se vor vinde prin licitație publică judiciară 2 cai și 2 car în valoare de 19.500 Lei. În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Teaca, la 9 Decembrie 1930.

Al. Orbok, delegat jud.

No. 36—1930. 1022

Publicație de licitație.

Subsemnatul delegat judecătoresc prin aceasta publică, în baza deciziei No. G. 448—1930 a judecătoriei rurale Teaca în favorul recl. Suc. Bănci Com. din Mociu reprezentat prin adv. Dr. Aurel Caliani din Teaca pentru încasarea creanței de 1500 Lei și acces. se fixează termen de licitație pe ziua de 30 Decembrie 1930 orele 15 p. m. la fața locului în comuna Fărăgău unde se vor vinde prin licitație publică judiciară vaci, car și fân în valoare de 13 500 Lei. În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Teaca, la 15 Decembrie 1930.

Al. Orbok, delegat jud.